



RAPORT KOŃCOWY

ANALIZA EX-ANTE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH DLA WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA POTRZEBY PERSPEKTYWY FINANSOWEJ 2021-2027

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020

LUKA FINANSOWA - PRZEDSIĘBIORSTWA

- W województwie świętokrzyskim w 2019 r. działalność gospodarczą prowadziło 55,7 tys. podmiotów niefinansowych (średnia krajowa 142 tys. przedsiębiorstw). Przewaga firm usługowych,
- Dobre wyniki finansowe. W 2019 udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie wyniósł 84,3% podczas gdy średnio w Polsce - 81,8%. W 2020 spadł nieco poniżej średniej krajowej (80,2%) (pandemia),
- 84% firm finansowało inwestycje ze środków własnych, 16% z kredytu, 15% z leasingu,
- W 2020 spadek odsetka inwestujących ale wzrost wartości inwestycji. 128 tys. zł – średnie wydatki inwestycyjne świętokrzyskiej MSP w 2020r. (101 tys. zł – mikro, 393 tys. zł – małe, 639 tys. zł – średnie),

Kredytowanie mikroprzedsiębiorstw

- W 2020 r. banki komercyjne udzieliły mikroprzedsiębiorcom 129,8 tys. kredytów na łączną kwotę 17,2 mld zł – wartość najniższa od 5 lat. Dominowały kredyty obrotowe i w rachunku bieżącym (średnia wartość - 153 tys. zł),
- 81-83% - średni odsetek zaakceptowanych w sektorze bankowym wniosków kredytowych (ale tylko 48% w firmach mikro). Istotny spadek dynamiki udzielania kredytów dla jednoosobowych działalności gospodarczych (-32%).

Doświadczenia perspektywy 2014-2020

- 83,7% z działania 2.6 pożyczek przyznano przedsiębiorstwom mikro (kwotowo 58,2%),
- 125 tys. zł – średnia kwota udzielonej mikrofirmie pożyczki.

LUKA FINANSOWA - PRZEDSIĘBIORSTWA

Zapotrzebowanie na kapitał zewnętrzny przedsiębiorstw w województwie świętokrzyskim

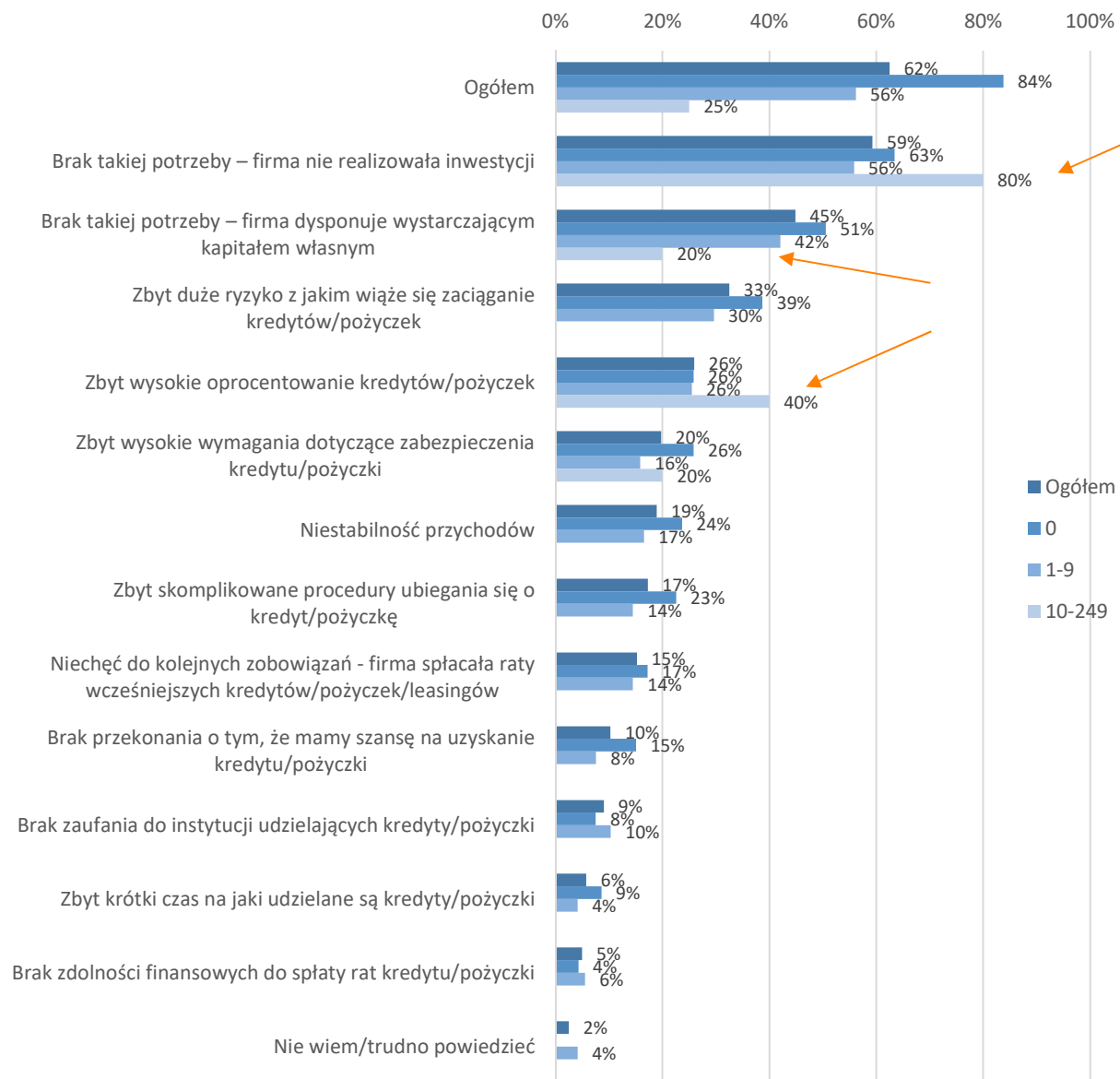
- w okresie ostatnich trzech lat, w województwie świętokrzyskim wsparcia zewnętrznego potrzebowało do sfinansowania swojej działalności prawie 55% przedsiębiorstw,
- 35% firm ubiegało się o kredyt lub pożyczkę, zaś 45% - o leasing,
- MSP działające na terenie województwa świętokrzyskiego ubiegali się najczęściej (41%) o kredyt/pożyczkę w wysokości pomiędzy 100 tys. zł a 500 tys. zł,
- 2/3 firm ubiegających się o kredyt/pożyczkę (22% ogółu MŚP) ubiegało się o kredyt inwestycyjny, 53% (19% ogółu MŚP) – o kredyt na obrót lub w rachunku bieżącym,

LUKA FINANSOWA - PRZEDSIĘBIORSTWA

Luka finansowa

- W przypadku 5% firm (1% ogółu MŚP) wniosek dotyczący **kredytu inwestycyjnego** został rozpatrzony pozytywnie, jednak firma nie zdecydowała się podpisać umowy (z uwagi na niekorzystne warunki kredytowania), a w przypadku 7% (1,5% ogółu) wniosek został odrzucony,
- W przypadku **kredytu obrotowego** dla 3% firm (0,5% ogółu MŚP) wniosek został rozpatrzony pozytywnie, jednak firma nie zdecydowała się podpisać umowy (z uwagi na niekorzystne warunki kredytowania), a w przypadku 8,3% (1,5% ogółu) wniosek został odrzucony,
- 65% badanych firm nie ubiegało się o kredyt/pożyczkę, stanowiły one aż 84% samozatrudnionych wobec 56% zatrudniających 1-9 osób i 25% zatrudniających 10-249 osób,
- Biorąc pod uwagę przyczyny wynikające z niedoskonałości systemu lub potencjalnych kredytobiorców odsetek nieubiegających się o kredyt/pożyczkę sięga 30,3%, a leżące po stronie systemu – 23,1%.

Przyczyny nieubiegania się o kredyt/pożyczkę



Wielkość luki finansowania

Przyjęto, że w luce znajduje się firma, której:

- Wniosek kredytowy został odrzucony (na kredyt inwestycyjny LUB obrotowy), LUB wniosek kredytowy nie został odrzucony, ale niekorzystne warunki umowy spowodowały, że umowa nie została podpisana, LUB,
- W ciągu ostatnich trzech lat firma nie ubiegała się o kredyt/pożyczkę z uwagi na niekorzystne warunki pozyskania i zwrotu środków, leżące zarówno po stronie instytucji finansowej, jak i samego przedsiębiorstwa, i zabrakło jej z tego powodu środków na inwestycje.
- **Warunek 1 spełnia 4,1% MŚP, Warunek 2 spełnia 7,7% MŚP, łącznie w luce znajduje się 11,8% MSP,**
- Największy ich odsetek występuje wśród samozatrudnionych (blisko 20%),
- Podmioty działające do 3 lat są najbardziej narażone na lukę finansowania (blisko co trzecia firma w luce).

Wielkość luki finansowania

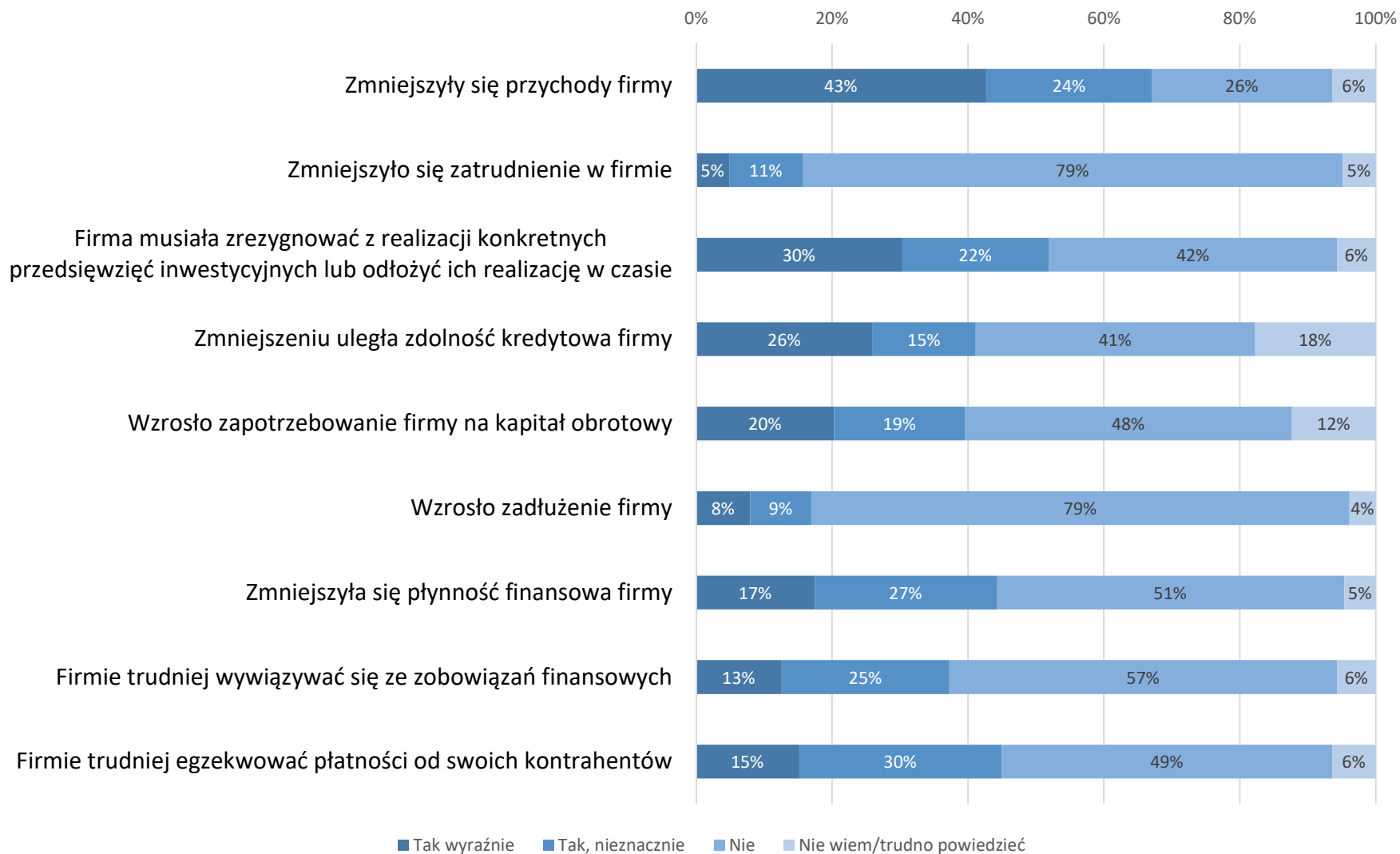
- Wartość luki finansowania MSP województwa świętokrzyskiego wynosi ponad **216 mln zł rocznie**, z czego niemal 66 mln zł przypada na mikroprzedsiębiorstwa, a ponad 27 mln na podmioty małe. W latach 2021-2027 luka wynosi **1,5 mld zł**.

Plany inwestycyjne świętokrzyskich firm

- Plany inwestycyjne na najbliższe dwa lata ma 70% badanych firm. Inwestycje te dotyczyć będą przede wszystkim zakupu środków trwałych,
- Plany inwestycyjne ma 78% firm, które znalazły się w luce finansowania,
- 46% firm zamierza je sfinansować z kredytu lub pożyczki,
- Mediana wysokości planowanego kredytu to ok. 270 tys. zł.
- 20% firm ma plany dotyczące zaciągania kredytów/pożyczek na obrót lub w rachunku bieżącym,
- Mediana planowanej wysokości kredytu na obrót to 210 tys. zł.

LUKA FINANSOWA - PRZEDSIĘBIORSTWA

Skutki pandemii w ocenie przedstawicieli MŚP



Parametry kredytów i pożyczek z sektora bankowego

- Standardowa oferta kredytów dla firm umożliwia pozyskanie środków finansowych w wysokości od kilku tys. zł do 500 tys. zł bez zabezpieczeń lub do nawet 4 mln zł w przypadku kredytów zabezpieczonych,
- Banki oferują bardzo atrakcyjne procedury i terminy przyznawania kredytów,
- Kredyty krótkoterminowe (do 24 miesięcy) stanowią 24% procent udzielanych kredytów. Rośnie udział kredytów długoterminowych (w 2019 r – 49%),
- Brak dobrego zabezpieczenia zwiększa koszty kredytu,
- Typowa prowizja mieści się przedziale od 4% do 5% wartości udzielanego kredytu,
- 7,2% - najczęściej spotykane oprocentowanie kredytu dla mikroprzedsiębiorcy,
- Banki komercyjne określają najczęściej minimalny okres prowadzenia działalności gospodarczej, który stanowi kryterium formalne dla ubiegającego się o kredyt. Minimalny okres działalności wynosi z reguły od 6 miesięcy dla kredytów obrotowych. Dla kredytów inwestycyjnych minimalny udokumentowany (PIT) okres działalności to 10 miesięcy.

PROPONOWANY PRODUKT FINANSOWY

- Alokacja (wkład z Funduszy + wkład publiczny lub prywatny) – 129 mln EUR (uwzględniając kwoty podlegające ponownemu wykorzystaniu – ok. 900 mln zł),
- Pożyczka do 1,7 mln zł,
- Brak dolnego limitu, brak wkładu własnego,
- Możliwość wykorzystania na cele inwestycyjne i obrotowe (ograniczenie udziału wydatków obrotowych do 50% wartości pożyczki),
- Oprocentowanie na zasadach korzystniejszych niż rynkowe (de minimis),
- Dopuszczenie różnych form zabezpieczeń (preferowany weksel in blanco i hipoteka),
- Przynajmniej 5 letni okres zapadalności (z możliwością wydłużenia w indywidualnych przypadkach),
- 6 miesięczny okres karencji,
- Odbiorcy: firmy z sektora MSP (brak preferencji wielkościowych czy branżowych),
- Wartość wskaźnika *Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych* - 1322 (średnia wartość pożyczki – średnia ważona uwzględniająca w odpowiedniej proporcji zapotrzebowanie na pożyczki mniejsze (75%) i większe (25%).

LUKA FINANSOWA - TERMOMODERNIZACJA

- Przyjęto, że inwestycje z zakresu efektywności energetycznej z punktu skłonności sektora bankowego do udzielania kredytów/pożyczek co do zasady nie różnią się od innego rodzaju inwestycji przedsiębiorców co oznaczałoby, że 11,8% firm poszukujących zewnętrznego finansowania na tego rodzaju projekty znajdowałyby się w luce finansowej,
- 8% świętokrzyskim firm jest zdecydowanych w ciągu najbliższych dwóch lat podejmować działania z zakresu efektywności energetycznej co przekładałoby się na 4293 podmioty,
- 43% zamierza sfinansować te działania z kredytu lub pożyczki, której mediana wartości wyniesie 250 tys. zł.,
- łączna wartość kredytów/pożyczek na inwestycje z zakresu efektywności energetycznej o jakie w ciągu najbliższych dwóch lat zamierzają ubiegać się świętokrzyskie firmy wyniesie 461 mln zł. Przyjmując, że luka dotknie 4,1% wnioskodawców przełoży się to na kwotę nieprzyznanego wsparcia w wysokości 18,9 mln zł.,
- 34% firm nie zamierza ubiegać się o kredyt/pożyczkę na inwestycje dotyczące efektywności energetycznej, 7,7% z nich znajduje się w luce co przekłada się na zapotrzebowanie na finansowanie w wysokości 28,4 mln zł,
- **23,6 mln zł – wartość luki w ujęciu rocznym, 165,2 – wartość luki w latach 2021-2027.**

LUKA FINANSOWA - OZE

- Do roku 2030 w województwie świętokrzyskim wzrost mocy z OZE powinien wynieść 320 MW z czego 158 MW ma pochodzić z biomasy, 83 z fotowoltaiki zawodowej a 75 z fotowoltaiki prosumenckiej,
- Następnie oszacowano nakłady inwestycyjne niezbędne do osiągnięcia 1 MW wzrostu mocy w podziale na źródła energii,
- Luka inwestycyjna w obszarze odnawialnych źródeł energii wynosi w województwie świętokrzyskim 2,78 mld zł (w latach 2021-2030) przy czym aż 76% wartości luki odpowiadają inwestycje w obszarze biomasy,
- 1 mld zł – wartość luki po korekcie z uwagi na „Zielony Blok” o mocy 230 MW opalany w 100% biomasą w Elektrowni Połaniec,
- 11,8% - odsetek firm znajdujących się w luce,
- 118 mln zł – wartość luki do roku 2030.

PROPONOWANY PRODUKT FINANSOWY

- Instrument pożyczkowy połączony z dotacją, gdzie dotacja przyjmie postać rabatu kapitałowego,
- Rabat może polegać na zamianie części rat na dotację (skrócenie okresu spłaty) lub obniżeniu wysokości części rat przy zachowaniu tego samego czasu spłaty,
- 49% - wysokość rabatu (wtedy maksymalna intensywność wsparcia wyniesie 45% przy założeniu, że firma wnosi 15% do komponentu dotacyjnego),
- Relatywnie proste do spełnienia warunki skorzystania z rabatu:
 - efektywność: osiągnięcie określonego stopnia wzrostu efektywności energetycznej (25% a w przypadku inwestycji dotyczących wymiany źródła ciepła, osiągnięcie redukcji CO₂ o co najmniej 30% w odniesieniu do istniejących instalacji) czy dodatkowej zdolności wytwarzania energii z OZE. Sposób weryfikacji warunku: audyt energetyczny lub potwierdzenie projektanta o zgodności projektu budowlanego z pozytywnie zweryfikowanym audytem energetycznym ex ante;
 - OZE: zrealizowanie inwestycji zgodnie z założeniami,
- Jeden instrument obejmujący zarówno inwestycje dot. OZE i inwestycje dot. efektywności energetycznej,
- Grupa docelowa – firmy z sektora MSP, brak różnicowania.

PROPONOWANY PRODUKT FINANSOWY

- Alokacja na produkt (wkład z Funduszy + wkład publiczny lub prywatny) – 54,5 mln EUR,
- Pożyczka do 2 mln zł,
- Brak dolnego limitu,
- Oprocentowanie na zasadach korzystniejszych niż rynkowe (de minimis) lub rynkowych (stopa procentowa zgodna z komunikatami KE),
- Dopuszczenie różnych form zabezpieczeń (preferowany weksel in blanco i hipoteka),
- 7 letni okres zapadalności,
- 6 miesięczny okres karencji (z możliwością wydłużenia do 12 miesięcy),
- Odbiorcy: firmy z sektora MSP (brak preferencji wielkościowych czy branżowych),
- Wartość wskaźnika *Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych* -254 (163 - efektywność energetyczna, 91 - OZE).

REKOMENDACJE

- Uruchomienie instrumentów finansowych w priorytecie 1 PR WŚ 21-27 oraz priorytecie 2 PR WŚ 21-27,
- Wspieranie projektów rozwojowych MŚP za pomocą instrumentu pożyczkowego oferowanego przedsiębiorstwom znajdującym się w luce finansowej. Parametry instrumentu powinny być podobne do tych stosowanych w perspektywie 2014-2020,
- Wspieranie realizowanych przez przedsiębiorstwa projektów dotyczących efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii z wykorzystaniem produktu finansowego jakim jest połączenie instrumentu finansowego z dotacją przyjmującą postać rabatu kapitałowego,
- Wdrażanie zaproponowanych w niniejszym raporcie instrumentów finansowych z wykorzystaniem modelu trójstopniowego, w którym uczestniczą: Instytucja Zarządzająca, fundusz zarządzający wybrany w drodze bezpośredniego udzielenia zamówienia oraz fundusze szczegółowe wybrane w trybie przetargowym przez fundusz zarządzający.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

